

Principebesluit houden of afbouwen aandelenbelang Eneco

12 september 2017

Aan de leden van de raad,

Het college van burgemeester en wethouders stelt u voor op grond van artikel 169 lid 4 van de Gemeentewet te besluiten tot het niet inbrengen van wensen of bedenkingen ten aanzien van het voornemen van het college tot afbouwen van het aandelenbelang in Eneco.

De a.i. secretaris,

De burgemeester,

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

De voorzitter,

portefeuillehouder: Kamsteeg, A.
informatie: Marjon Dekker
telefoon: 078 770 35 20
e-mail: mdekker@zwijndrecht.nl
bijlagen: 6
ter inzage:

Toelichting

Inleiding

Sinds de splitsing van Eneco Holding N.V. in Stedin Holding N.V. en Eneco Groep N.V. per 31 januari 2017 is de afweging over het aandeelhouderschap van Eneco Groep N.V. (Eneco) een belangrijk thema binnen het collectief van 53 gemeentelijke aandeelhouders. Eneco is als commercieel productie- en leveringsbedrijf door de afsplitsing van het gereguleerde netwerkbedrijf een ander soort bedrijf geworden. Alle aandeelhouders van Eneco is gevraagd een principebesluit te nemen aangaande het wel of niet afbouwen van het aandelenbelang in Eneco.

Om een goede afweging te kunnen maken is zowel door de aandeelhouderscommissie (AHC) als Eneco kort voor de zomer informatie verstrekt. Deze hebben wij u via uw griffie beschikbaar gesteld (memo college d.d. 29 juni 2017 met 4 bijlagen en separaat de inhoudelijke reactie AHC op Eneco's bericht aan aandeelhouders.

Consultatiedocument

De afgelopen tijd heeft de AHC van Eneco gewerkt aan het consultatiedocument. Het doel van de consultatie is om te inventariseren welke aandeelhouders van Eneco hun aandelenbelang wensen te houden en welke aandeelhouders het wensen af te bouwen en te komen tot een principebesluit. Iedere aandeelhouder wordt om die reden gevraagd vóór 31 oktober 2017 een principebesluit ten aanzien van het aandeelhouderschap Eneco 'houden of afbouwen' te nemen. In het Consultatiedocument staat dit principebesluit centraal. Het Consultatiedocument belicht de volgende thema's:

- de te maken afweging ("houden of afbouwen") in relatie tot de publieke en financiële belangen;
- de mate van zeggenschap van de aandeelhouders bij het behouden of afbouwen van het aandelenbelang;
- de te maken afspraken tussen de aandeelhouders onderling bij een eventueel transactieproces (de aandeelhoudersovereenkomst);
- de te maken afspraken tussen de aandeelhouders en de onderneming bij een eventueel transactieproces (transactieprotocol);
- het toetsingskader en de beoordelingscriteria aan de hand waarvan bij een eventueel transactieproces een koper of groep van kopers kan worden geselecteerd.

Tot slot biedt het Consultatiedocument inzage in het vervolgproces en mogelijke scenario's in het geval dat de consultatie uitwijst dat een meerderheid van de aandeelhouders (>50%) hun aandelenbelang in Eneco wensen af te bouwen. Wanneer meer dan 50% van de aandelen voor een principebesluit tot afbouw kiest wordt een aandeelhoudersovereenkomst aangegaan door de gemeenten die het principebesluit tot afbouwen hebben genomen.

Informatiepakket Eneco

Naast het consultatiedocument van de AHC heeft Eneco eind juni ook haar Informatiepakket / bericht aan de aandeelhouders toegezonden. Met dit bericht verschaft Eneco vanuit het

perspectief van de onderneming haar aandeelhouders aanvullende informatie om het nu voorliggende proces van consultatie over het toekomstig aandeelhouderschap te faciliteren.

Het college heeft in de vergadering van 12 september 2017 besloten:

1. Het aandelenbelang van de gemeente in Eneco in principe af te bouwen.
2. Toetreden tot een aandeelhoudersovereenkomst met daarin de afspraken geschreven in hoofdstuk 9 van het Consultatiedocument.
3. De AHC mandaat verlenen voor de verdere uitwerking.
4. De raad voor te stellen geen wensen of bedenkingen in te brengen ten aanzien van het voornemen van het college tot afbouwen van het aandelenbelang in Eneco.

Eerder genomen besluiten (met datum en nummer)

Raadsvoorstel 2016-14104 van 1 november 2016 "zienswijze splitsing aandelen Eneco Holding N.V".

Beoogd resultaat

Informeren van de raad over de afweging in het aandeelhouderschap van Eneco en gelegenheid te geven voor het kenbaar maken van eventuele wensen en bedenkingen.

Argumenten (30 secondenregel)

1. *Het college concludeert op basis van de verstrekte informatie dat er geen zwaarwegend publiek belang is dat rechtvaardigt de aandelen te behouden; dit gezien de markt, de strategie, governance en de huidige en toekomstige activiteiten van Eneco.* Het principebesluit is daarom: afbouw van het aandelenbelang. Geen van de onderscheiden inhoudelijke publieke belangen zijn afzonderlijk of gezamenlijk doorslaggevend om de aandelen te willen houden.

1.1 *Het financiële belang kan op dit moment nog onvoldoende worden gewogen.* De uiteindelijke financiële weging kan pas worden gemaakt als het definitieve besluit tot verkoop aan het eind van het proces wordt voorgelegd.

1.2 *De huidige formele zeggenschap over onder meer beleid en strategie van de onderneming is nagenoeg nihil.* Bij afbouw van de aandelen door een meerderheid van de aandeelhouders wordt de invloed van de achter blijvende publieke aandeelhouders nog verder beperkt.

Onderstaand wordt, aan de hand van het consultatiedocument, uitgewerkt wat de afweging is ten aanzien van het *publiek belang*, de *financiële belangen* en de *zeggenschap* van de gemeente Zwijndrecht in relatie tot de positie van mede (overheids)aandeelhouders.

Publiek belang (Hoofdstuk 5 Consultatiedocument)

De reden dat de gemeente aandeelhouder is heeft een puur historische achtergrond. De belangrijkste vraag die nu voorligt is hoe de strategie van de onderneming het lokale publieke belang dient en of het meer internationaal georiënteerde Eneco past bij een lokaal georiënteerde publieke aandeelhouder. Het lokale publiek belang van het aandeelhouderschap Eneco voor de gemeente Zwijndrecht op het gebied van betrouwbaarheid, veiligheid, leveringszekerheid en betaalbaarheid van elektriciteit en gas is door centrale wetgeving grotendeels geborgd. De warmtebelangen, die op zich wél deels in het publieke domein vallen, zijn volgens de daarbij direct belanghebbende aandeelhouders via de uitgangspunten in het warmte-convenant goed geborgd. Op het gebied van energietransitie is het nog niet duidelijk of aandeelhouderschap de meest effectieve manier is om de energietransitie te verwezenlijken.

Financiële belangen (hoofdstuk 6 Consultatiedocument)

De marktwaarde van Eneco, en daarmee de potentiële verkoopopbrengst, is op dit moment lastig te geven. Eneco is geen beursgenoteerde onderneming. Een waardering op dit moment kent dan ook een hoge mate van onzekerheid. Prijsbepalende factoren zijn nu nog niet of onvoldoende bekend en zijn pas beschikbaar aan het einde van een eventueel verkoopproces. Daarnaast is het niet in het belang van Eneco of de aandeelhouders als potentiële kopers via het openbare domein kennis krijgen van prijsverwachtingen.

In paragraaf 6.3.3 van het consultatiedocument wordt een grove inschatting gemaakt van de marktwaarde van Eneco, enkel op basis van publiek beschikbare informatie. Die komt uit op € 2,5 tot € 2,9 miljard.

In paragraaf 6.4 van het consultatiedocument wordt ook nader ingegaan op het risicoprofiel van Eneco. Het risicoprofiel van Eneco is toegenomen door de afsplitsing van Stedin met een relatief laag risicoprofiel. De activiteiten van Eneco zijn onderhevig aan concurrentie en externe factoren en kunnen in een geliberaliseerde (energie)markt groot zijn. De gevolgen van de (internationale) nagestreefde en doorgevoerde groeistrategie van Eneco vergroten het risico.

De financiële belangenafweging voor Zwijndrecht moet op een evenwichtige wijze gebeuren. Het behouden van het aandeelhouderschap in Eneco kent een bepaald risico en een rendement (dividend). Hierbij heeft het risico betrekking op vermindering van de aandeelhouderswaarde en/of een lager dividend zoals geraamd in de gemeentelijke begroting. Naast dit risico bestaat ook de mogelijkheid dat Eneco een hoger rendement (dividend) realiseert dan oorspronkelijk geraamd door gemeenten. Eneco geeft in haar eigen informatiepakket aan naar groei van het dividend te streven.

Ook de Rijksoverheid heeft een beleid met betrekking tot beleggingen. Volgens de wet Fido is het niet toegestaan om investeringen (w.o. in aandelen) te doen als het geen publiek belang dient (paragraaf 6.2 van het consultatiedocument).

De uiteindelijke financiële afweging kan worden gemaakt als het definitieve besluit tot verkoop voor ligt. De gemeente zou bij verkoop van de aandelen Eneco opbrengstmaximalisatie moeten nastreven, met in achtneming van de beoordelingscriteria zoals hierboven genoemd en ook in het consultatiedocument in hoofdstuk 12.

Daarnaast is duurzaam financieel beleid uitgangspunt, waarbij o.a. sprake moet zijn van een sluitende meerjarenbegroting. Het eventuele wegvallen van een structurele opbrengst aan dividend moet in principe structureel worden opgevangen.

Zeggenschap (Hoofdstuk 7 Consultatiedocument)

Naast de afweging over het publieke en financiële belang van het aandeelhouderschap Eneco geeft het consultatiedocument inzicht in de verschillen tussen de gewenste zeggenschap bij het borgen van publieke en financiële belangen en de huidige zeggenschap.

In paragraaf 7.1.6 wordt de gebruikelijke zeggenschap omschreven bij overheidsdeelnemingen. Deze zeggenschap hebben de gemeentelijke aandeelhouders van Eneco niet.

In paragraaf 7.2.2 is de huidige mate van zeggenschap uitgewerkt, zoals nu opgenomen in de statuten en het convenant. De zeggenschap van de aandeelhouders is beperkt, ook in vergelijking tot de gebruikelijke zeggenschap bij overheidsdeelnemingen.

Gedurende het splitsingstraject heeft de AHC met Eneco intensief overleg gevoerd over de uitdrukkelijke wensen van de AHC om de zeggenschap voor aandeelhouders uit te breiden. Met het verlenen van daadwerkelijke zeggenschap over grote investeringen en goedkeuring van de strategie heeft Eneco niet ingestemd. Wel is in het convenant vastgelegd dat de aandeelhouders informatie krijgen over majeure investeringsbeslissingen en een toelichting op de strategie ontvangen.

Op dit moment hebben alle aandeelhouders dezelfde rechten. Er zijn zowel in de statuten als in het convenant geen bijzondere rechten opgenomen voor bepaalde aandeelhouders. De grootte van het aandelenbelang bepaalt wel de zwaarte van de stem van een aandeelhouder in de algemene vergadering van aandeelhouders. Individuele aandeelhouders hebben geen directe zeggenschap over investeringen of over de strategie van Eneco. Dit geldt voor zowel de kleinste aandeelhouder als de grootste aandeelhouder in Eneco.

De verwachting is dat de meerderheid van de aandeelhouders besluit tot afbouw van het aandeelhouderschap van Eneco. De grootste aandeelhouders Rotterdam, Den Haag en Dordrecht hebben inmiddels hun voornemen tot afbouwen van de aandelen kenbaar gemaakt. Het college van Rotterdam heeft een principe besluit genomen dat energievoorziening geen gemeentelijke taak is, het standpunt van de raad over aanhouden of afbouwen van het aandelenbelang volgt uiterlijk begin september. Het college van Den Haag heeft op 27 juni 2017 een voorstel gedaan tot afbouwen van het aandelenbelang en vraagt de raad in te stemmen met dit voorstel. Het college van Dordrecht heeft 15 augustus 2017 een principe besluit tot afbouwen van het aandelenbelang genomen en vraagt de raad om wensen en bedenkingen. Het college van Leidschendam-Voorburg heeft 15 augustus 2017 eenzelfde besluit als Dordrecht genomen. Deze 4 gemeenten bezitten meer dan 60% van de aandelen Eneco.

Dit heeft gevolgen voor onder andere de zeggenschapspositie voor de gemeenten die eventueel niet wensen te verkopen. Wanneer een meerderheid van de aandeelhouders besluit het aandelenbelang af te bouwen en een private grootaandeelhouder toetreedt, zal de invloed van de achter blijvende publieke aandeelhouders verder worden beperkt. De borging van eventuele publieke of financiële belangen via het aandeelhouderschap zal dan lastig zijn. De meerderheid van de algemene vergadering bestaat dan immers uit één of meer private aandeelhouders die overwegende zeggenschap hebben. *Daarom hebben de huidige gemeentelijke aandeelhouders na de mogelijke verkoop van een meerderheidsbelang geen mogelijkheid het publieke belang te borgen via het aandeelhouderschap.*

2. In de aandeelhoudersovereenkomst worden afspraken tussen aandeelhouders die wensen af te bouwen neergelegd.

Voor een zorgvuldig, open, non-discriminatoir en transparant transactieproces is het van belang dat er duidelijke en werkbare afspraken worden gemaakt tussen de verkopende aandeelhouders onderling met betrekking tot het transactieproces.

3. Met het mandaat van de aandeelhouders die hun belang in Eneco willen afbouwen kan de AHC tijdens het transactieproces namens hen optreden.

De AHC is met dit mandaat in staat de nodige beslissingen gedurende het transactieproces te nemen en onderhandelingen met de bidders te voeren of een beursgang voor te bereiden.

4. Het gaat om een principebesluit tot afbouw van een aandelenbelang: een privaatrechtelijke handeling waarover het college beslist.

Op basis van artikel 169 lid 4 Gemeentewet geeft het college de raad vooraf inlichtingen over de uitoefening van deze bevoegdheid, gezien de uitoefening ingrijpende (in dit geval met name financiële) gevolgen kan hebben voor de gemeente en stelt zij de raad in de gelegenheid zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.

Kantttekeningen/risico's

Door verkoop van de aandelen zal meer dan 50% van de jaarlijks geraamde dividenduitkering wegvallen. Een deel van de te ontvangen middelen zijn dus niet vrij besteedbaar. Het is voor een gezamenlijk en gestructureerd proces van belang om als gemeentelijke aandeelhouder nu de afweging te maken ten aanzien van de *lokale publieke belangen*. In dat opzicht is het Principebesluit niet geheel vrijblijvend.

(Extern) draagvlak

De AHC en het college hechten aan een zorgvuldig proces. Het is in dit proces van belang dat alle 53 gemeentelijke aandeelhouders over gelijke informatie beschikken en in staat worden gesteld een zorgvuldige afweging te maken. Van juli tot en met september 2017 zijn er sessies per regio georganiseerd voor bestuurders, ambtelijke ondersteuning en

raadsleden met technische toelichtingen over het consultatiedocument en het bericht van Eneco.

Aanpak/uitvoering/evaluatie

Het principebesluit dat door de gemeenten wordt genomen is nog geen definitief besluit. Indien er voldoende gemeenten zijn die op 31 oktober 2017 aangeven hun aandelenbelang te willen verkopen zal een verkoopproces worden ingericht. Het definitieve besluit wordt na de gemeenteraadsverkiezingen volgend jaar genomen.

Financiën

Aan het principebesluit tot het afbouwen van het aandeelhouderschap zijn niet direct financiële gevolgen verbonden. Bij het definitieve besluit zijn deze gevolgen er wel. In paragraaf 6.3.3 van het consultatiedocument is een inschatting gemaakt van de marktwaarde van Eneco op basis van publiek beschikbare informatie. Die inschatting van de marktwaarde is € 2,5 – 2,9 miljard. De gemeente Zwijndrecht heeft een belang van 1,13%. De opbrengst bij verkoop van de aandelen moet zo worden ingezet dat de wegvallende structurele dividenduitkering Eneco duurzaam kan worden opgevangen. Dit kan bijvoorbeeld door het extra aflossen van langlopende geldleningen waardoor er structurele rentelasten wegvallen.. De wijze waarop de wegvallende dividendopbrengst kan worden goedgeemaakt, zal bij de definitieve besluitvorming tot verkoop worden betrokken.

Bijlagen:

1. Het Consultatiedocument van de AHC d.d.15 juni 2017 ten aanzien van het aandeelhouderschap in Eneco Groep N.V. ("Eneco")
2. - de daarbij behorende - Mededeling van de AHC van 15 juni 2017, met daarin een beknopte beschrijving van het proces voor de komende periode.
- 3 / 4. De complementaire informatie plus aanbiedingsbrief van Eneco Groep NV (bericht aan de aandeelhouders).
5. Eerste reactie van de AHC op het 'bericht aan de aandeelhouders' van Eneco.
6. De inhoudelijke reactie van de AHC op Eneco's bericht aan de aandeelhouders